

Universiteit
Leiden
The Netherlands

The morpho-syntax of aspect in Xiāng Chinese

Lu, M.

Citation

Lu, M. (2017, September 28). *The morpho-syntax of aspect in Xiāng Chinese*. LOT, Utrecht.
Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/57993>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/57993>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/57993> holds various files of this Leiden University dissertation

Author: Lu, M.

Title: The morpho-syntax of aspect in Xiāng Chinese

Issue Date: 2017-09-28

Samenvatting in het Nederlands (Summary in Dutch)

Deze dissertatie onderzoekt de morfosyntaxis van het aspectstelsel van het Chángshā dialect van het Xiāng Chinees. Xiāng is een van de tien subfamilies van het Chinees (naast Xiāng zijn dit het Mandarijn, Gà, Wú, Yuè, Hakka, Mǐn, Pínghuà, Jīn en Huī). Ik presenteer een volledige beschrijving en analyse van het aspectstelsel van het Chángshā Xiāng dialect. Deze analyse is gebaseerd op algemene theorieën over “Inner” en “Outer” aspect, en de interactie daartussen, met het doel bij te dragen aan verdere ontwikkeling van deze algemene theorieën.

Het meeste werk dat is verschenen over aspect in het Xiāng betreft een vergelijking tussen het Mandarijn en het Xiāng, en gaat niet in op de exacte eigenschappen van dit aspectstelsel vanuit een meer algemeen perspectief. Een voorbeeld is het uitdrukken van aspectuele betekenis. Er is weinig aandacht geweest voor het feit dat één aspect-markeerder gebruikt kan worden voor meerdere betekenissen of dat soms meerdere aspect-markeerders nodig zijn om één betekenis uit te drukken. Daarom willen wij het aspectstelsel van het Chángshā (en Xiāng in het algemeen) beter beschrijven en dieper analyseren.

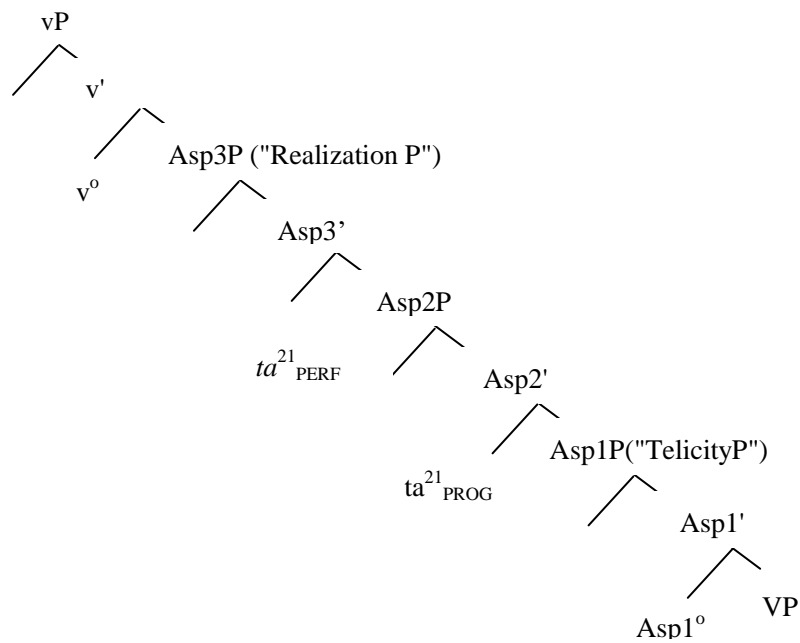
In deze dissertatie ga ik dieper in op twee aspect-partikels, ta^{21} en ka^{41} . De eerste van deze twee partikels wordt gebruikt voor de realisatie van twee aspect-types die meestal als verschillend gezien worden: imperfectief (of zelfs progressief) aspect en perfectief aspect. Het tweede partikel, ka^{41} , wordt meestal als perfectief partikel beschouwd, maar wordt meestal vergezeld door ta^{21} .

Op basis van deze observaties formuleer ik de volgende onderzoeksvragen in mijn dissertatie:

- a) Wat is de distributie en interpretatie van ta^{21} ?
- b) Hoe kunnen we verklaren dat in het Xiāng, of in ieder geval in het dialect van Chángshā, hetzelfde partikel gebruikt kan worden om verschillende soorten aspectuele betekenis uit te drukken?
- c) Wat is de distributie en interpretatie van ka^{41} ?

Ik geef eerst een analyse van de distributie en interpretatie van ta^{21} . Er zijn twee partikels die dezelfde morfologische vorm hebben: ta^{21}_{PERF} en ta^{21}_{PROG} . Het eerste partikel markeert een perfectief en de tweede vorm markeert progressief aspect. Ik geef aan hoe ta^{21}_{PERF} en ta^{21}_{PROG} onderscheiden kunnen worden: het verschil tussen de twee is dat ta^{21}_{PERF} syntactisch hoger gesitueerd is dan ta^{21}_{PROG} . ta^{21}_{PERF} betreft “Inner” aspect maar wordt geïnterpreteerd in “Outer” aspect; ta^{21}_{PROG} bezet ook een positie in “Inner” aspect, maar lager dan ta^{21}_{PERF} (ik werk binnen Sybesma’s 2017 framework, waarin drie niveaus van Inner aspect aangenomen worden), zoals in (1):

(1)

In mijn analyse volg ik Tsai (2008) in de aannames dat (i) een *event*-variabele syntactisch gelicenseerd moet worden; (ii) syntactische verankering van *tense* een manier is om de *event*-variabele te licenseren; in het Engels is *tense* (T) overtuigend en daarom is T sterk genoeg om de *event*-variabele te licenseren terwijl in het Mandarijn T hiervoor te zwak is; om een effectieve licenser te zijn moet T op de een of andere wijze geassisteerd worden.

In de geest van Tsai's werk stel ik voor dat, hoewel ta^{21}_{PERF} zelf niet fysiek aanwezig is in “Outer” aspect, dit partikel wel in relatie staat tot “Outer” aspect, zodat het T kan versterken zodat T de *event*-variabele kan licenseren. Dit verklaart waarom ta^{21}_{PERF} alleen kan staan, of, met andere woorden, waarom het geen ander materiaal nodig heeft. Dit is niet het geval voor ta^{21}_{PROG} , dat lager is gesitueerd dan ta^{21}_{PERF} . Omdat dit partikel verder weg staat van “Outer” aspect en geblokkeerd wordt door perfectief aspect, kan het T niet versterken, met als gevolg dat het *event*-argument niet gelicenseerd kan worden. Om de zin grammaticaal te maken zijn andere elementen nodig om T te helpen in zijn functie van licenser. Dit verklaart waarom ta^{21}_{PROG} altijd vergezeld moet worden door ander materiaal, en ta^{21}_{PERF} niet. Ander materiaal zoals modale werkwoorden/negatie, andere aspectuele markeerders, *event* coordinatie, *event* subordinatie, en counterfactuals, genoemd door Tsai, zijn ook mogelijk in het Chángshā. Zie de voorbeelden in (2).

- (2) a. t^ha³³ mau²¹ k^han⁴⁵ ta²¹ tiən⁴⁵si⁴¹.
 3SG NEG kijken PROG TV
 'Hij kijkt geen TV.'
- b. t^ha³³ k^han⁴⁵ ta²¹ tiən⁴⁵si⁴¹.
 3SG kijken PERF TV
 'Hij heeft geen TV gekeken.'

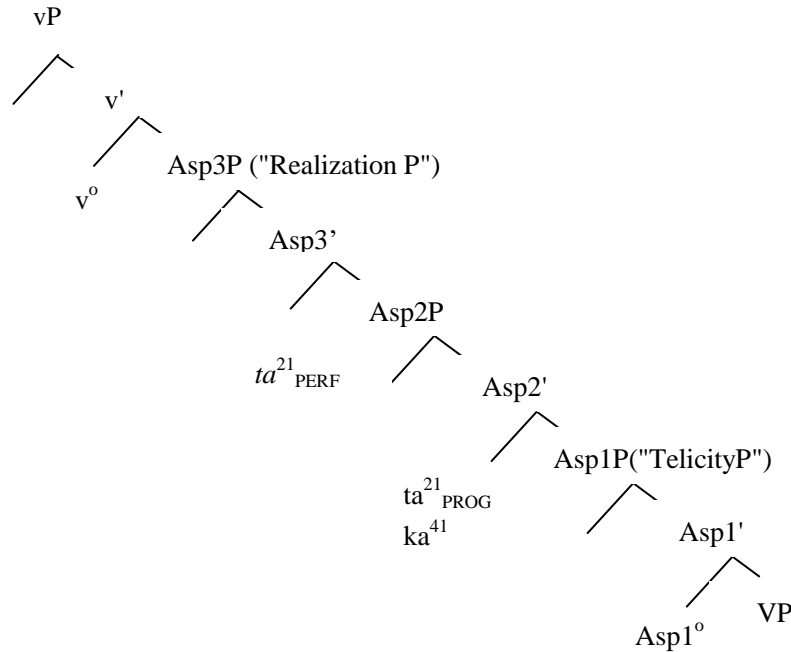
In (2a) kan ta^{21} alleen als progressief geïnterpreteerd worden, terwijl in (2b), waar de negatie ontbreekt, geen interpretatie van progressief aspect mogelijk is. Zoals we opgemerkt hebben, is de interpretatie van (2a) niet eenvoudig te verklaren indien ta^{21} alleen als een markeerder van het perfectief opgevat wordt: het is dan niet duidelijk waarom in een negatieve constructie de perfectief-markeerder een progressieve betekenis krijgt (en, vanuit een oogpunt van de Chinese taalkunde in het algemeen, waarom de perfectief-markeerder überhaupt aanwezig is, aangezien deze normaliter in complementaire distributie met negatie verschijnt). Nu we ta^{21}_{PROG} en ta^{21}_{PERF} onderscheiden hebben, kan de observatie in (2a) inzichtelijk verklaard worden: in (2a) wordt ta^{21} als een progressief-markeerder gebruikt. De negatie *mau²¹* ‘niet hebben’ kan het *event* argument licenseren (Tsai 2008:681).

Naast het idee dat ta^{21}_{PROG} een progressief-markeerder is die één van de Inner aspect posities bezet, wijs ik op het feit dat er nog een andere progressief-markeerder is in het Xiāng, namelijk in Outer aspect positie. Er zijn dus twee progressief-markeeders: de ene is ta^{21}_{PROG} en de andere is het preverbale $tsai^{21}ko^{24}$. Het verschil tussen ta^{21}_{PROG} en $tsai^{21}ko^{24}$ is dat de eerste in Inner, en de tweede in Outer aspect gesitueerd is. Het gebruik van $tsai^{21}ko^{24}$ resulteert in een betekenis van aan de gang zijn, terwijl ta^{21}_{PROG} zowel aan de gang zijn als continuering aanduidt. Een ander verschil is dat ta^{21}_{PROG} altijd vergezeld moet worden door ander lexicaal materiaal en $tsai^{21}ko^{24}$ niet.

Zoals vermeld werd ka^{41} in eerder onderzoek beschouwd als een markeerder van het perfectief. In deze dissertatie wordt echter gesteld dat ka^{41} niet als zodanig gezien moet worden. Het belangrijkste argument hiervoor is dat de distributie van dit partikel aan veel meer beperkingen onderhevig is: het verschijnt bijvoorbeeld alleen in de context van telische gebeurtenissen. Mijn suggestie is dat ka^{41} , vanuit een descriptief oogpunt, een reeds aanwezig eindpunt verdubbelt, zodat het dit eindpunt definitief maakt. Op basis van dit inzicht onderzoek ik de mogelijkheid om ka^{41} niet als perfectief-markeerder te beschouwen, maar om dit in de positie te situeren die als Asp2⁰ (de “phase complement” positie) aangeduid wordt in de boomstructuur in het voorstel van Sybesma (2017), zoals in (1) (herhaald in (3)), waar er drie aspectuele lagen zijn: Asp1P, welke teliciteit aanduidt; Asp3P, welke aangeeft of een gebeurtenis wel of niet is gerealiseerd. Indien Asp2P gevuld is, is dit om zeker te stellen dat het proces dat voorafgaat aan het eindpunt in het hoofd van Asp1P niet beschikbaar is voor verdere syntactische operaties. Merk echter op dat ik ook stel dat de functie van Asp2P in het Chángshā niet afhankelijk is van of deze leeg of gevuld is, maar ook waarmee het gevuld is. Dit kan een element zijn dat de gebeurtenis onzichtbaar maakt voor syntactische operaties, maar het kan ook een tegengestelde functie hebben, namelijk door aan te geven dat een actie gepresenteerd wordt als aan de gang. Twee van zulke elementen verschijnen in het Chángshā: ka^{41} wordt gebruikt om verdere toegang tot de activiteit voor het lexicale eindpunt te blokkeren (bijvoorbeeld, een dergelijke gebeurtenis kan geen progressief aspect dragen), terwijl ta^{21}_{PROG} de activiteit in kwestie onderstreept en aangeeft dat de gebeurtenis aan de gang is. ka^{41} en

ta^{21}_{PROG} bezetten dezelfde positie en komen nooit samen voor, zoals (3) laat zien:

(3)

De voorbeelden in (4) laten zien dat ka^{41} gebruikt wordt om een eindpunt te verdubbelen en te verhinderen dat het proces dat voorafgaat aan het eindpunt in het hoofd van Asp1 een rol kan spelen in verdere syntactische operaties.

- (4) a. $t^h a^{33}$ $t\check{c}ia^{24}$ (ka^{41}) ta^{21} san^{33} $t\check{s}a^{24}$ pin^{13} ko^{41} .
 3SG eten KA PERF drie CL appel
 'Hij heeft drie appels gegeten.'
- b. $t^h a^{33}$ pa^{41} san^{33} $t\check{s}a^{24}$ $pin^{13}ko^{41}$ $t\check{c}ia^{24}$ * (ka^{41}) ta^{21} .
 3SG BA drie CL appel eten KA PERF
 'Hij heeft drie appels gegeten.'
- c. Tsansan xy^{33} { $ka^{41} ta^{21} / *(ka^{41}) ta^{21}$ } .
 verliezen KA PERF
 'Tsansan heeft (het spel) verloren.'

In (4a) ka^{41} is optioneel, terwijl in (4b) en (4c) ka^{41} verplicht is. We verklaren het verschil tussen (4a) en (4b-c) op basis van het gebruik van ka^{41} : ka^{41} is verplicht in de *ba*-constructie (4b) en in de resultatief (4c), maar niet in *accomplishments with a bounded object* (4a).

Het antwoord hangt samen met de eigenschappen van de constructies in deze gevallen. Merk op dat in *accomplishments with a bounded object* en resultatieven het eindpunt compositioneel is, terwijl het in prestaties inherent is. In veel talen, waaronder het Mandarijn en het Chángshā, is het mogelijk om voor *accomplishments with bounded objects* of resultatief-constructies progressief aspect te gebruiken (zoals (5) laat zien), maar is het onmogelijk om prestaties op die manier te presenteren. Deze eindpunten kunnen niet verwijderd worden. Als een predicaat zonder eindpunt onmogelijk is, is ka^{41} verplicht.

- (5) a. $t^h a^{33}$ $tsai^{21} ko^{24}$ $t^h an^{45}$ $t\phi^h \text{ən}^{33}$ $i^{33} fu$.
 3SG PROG strijken plat clothes
 'Hij strijkt de kleren plat.'
 b. $t^h \bar{a}$ $tsai^{21} ko^{24}$ $f\bar{a}^{24}$ $t\bar{ən}^{21}$ $t^h \bar{a}$ ti $t\phi i^{45} t\phi^h \text{ə}^{33}$.
 3SG PROG starten rijden 3SG SUB auto
 'Hij start de auto.'

Het gebruik van de *ba*-constructie hier is veelzeggend. Hoewel het eindpunt niet inherent is, in de zin van een prestatie, is de aanwezigheid van *ba* hier structureel noodzakelijk: zonder eindpunt is er geen *ba*-constructie. En net als bij prestaties, maar niet bij non-*ba*-constructies, kunnen *ba*-zinnen niet met progressief aspect verschijnen. Het eindpunt kan niet onderdrukt worden en ka^{41} is verplicht aanwezig. In alle andere gevallen kan het eindpunt, dat wel aanwezig is, onderdrukt worden en is ka^{41} niet verplicht.

Tenslotte wijs ik erop dat in Chángshā (en Xiāng in het algemeen) alle drie de Inner aspect posities lexicaal gerealiseerd kunnen worden. ta^{21}_{PERF} bezet Asp3^o; ka^{41} en ta^{21}_{PROG} bezetten Asp2^o, en een lexicale resultatief zou in de Asp1^o positie gerealiseerd kunnen worden.

Het primaire belang van deze dissertatie ligt in de beschrijving en analyse van aspect in het Xiāng, maar ook in de meer algemene zin dat het

analyses ondersteunt waarin Inner aspect een rol speelt. Verder bevestigt deze dissertatie de opvatting dat niet alle Chinese talen hetzelfde zijn. Hoewel de basis van de analyse hetzelfde is, worden de posities in de structuur op verschillende wijzen gerealiseerd. Hoewel, bij wijze van voorbeeld, het Mandarijn een *phase complement* heeft, heeft het geen element vergelijkbaar met *ka*⁴¹ in het Xiāng. En terwijl het Xiāng een element heeft dat zowel perfectief als progressief/duratief kan uitdrukken, gebruikt het Mandarijn daarvoor twee elementen: respectievelijk *le* en *zhe*.

